

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

◆
Antoni Vives
Reus

◆
Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

Difusió del turisme en clau històrica

La necessitat de potenciar i difondre la «indústria de los forasteros», forma amb què es coneixia la incipient activitat turística de la nostra illa, hauria de ser una prioritat.

Impulsem un museu d'història del turisme a Palma

◆ Antoni Vives Reus *

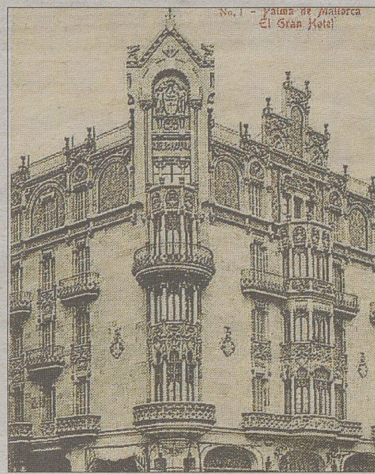

Les Illes Balears són un dels principals referents turístics mundials amb una llarga trajectòria. El que dubto és si la nostra societat en coneix la seva història. És per això que considero que s'ha de continuar fent anàlisi, reflexió i sobretot molta de divulgació del fet turístic a la nostra terra.

Per ventura la creació d'un mu-

seu de la història del turisme en podria ser una solució. Altres ciutats o indrets del món en tenen... i noltros, per què encara no? No seria un bon atractiu per als milers de turistes que visiten cada any Palma? No podríem ser també un referent en això?

El tema d'un museu del turisme a Ciutat no és nou i de fet en diferents ocasions s'ha plantejat el projecte. Així, ara fa uns deu anys diferents escriptors, periodistes i professionals del sector aportaren les seves idees o projectes a l'Institut

d'Estudis Balearics i en altres cercles.

Els principals entebancs per no dur-lo a terme bàsicament han estat dos: un el finançament i l'altre l'espai o la seva ubicació. Del primer avui no en parlarem perquè és un tema estratègic i les institucions l'haurien de posar entre les seves principals prioritats i per ventura la

iniciativa privada en voldria col·laborar. El segon, el de l'espai, per ventura és més discutible, però si un hi pensa una mica amb deteniment, no podríem trobar un espai que reunís les condicions i pogués ser un atractiu tant per a residents com per a turistes?

Pens que ingredients en tenim de sobra. Només basta recordar, entre d'altres, els materials de dues exposicions organitzades aquests darrers anys sota aquesta temàtica. La primera és la que tengué lloc al Caixaforum l'any 2000 sota el títol *Welcome, un segle de turisme a les Illes Balears*, mentre que la segona seria la que tengué lloc el 2005 a la Llotja de Palma en ocasió del centenari del Foment del Turisme de Mallorca. A més, alguns museus com el de la Porciúncula hi ha dedicat un petit espai al tema.

I Palma, com és que encara no té un museu d'història del turisme?

* Doctor en història per la UIB

► TEMA

No hi ha temps que torn

Entrats ja en el segle XXI, encara patim les conseqüències d'alguns dels conflictes i esdeveniments que tengueren lloc en el segle XX. Però sobretot el patim són les velles receptes de sempre.

El segle que no acaba

◆ Josep Maria Buades *

Estam ja a la tercera dècada del segle XXI, però pareix que continuam al segle XX. L'anterior centúria va ser rica en utopies que derivaren sovint en catàstrofes. El nacionalisme imperialista heretat del vuitcent conduí la humanitat a la I Guerra Mundial, la confrontació més gran mai viscuda abans. De les cendres de l'imperi dels tsars es

volgué construir una dictadura del proletariat que ens alliberaria de l'opressió. Amb Stalin, el model soviètic es tornaria un totalitarisme genocida.

El crac del 29 revelà les febleses del capitalisme financer i llançà les masses obreres a l'atur. El discurs de l'extrema dreta va atreure multituds i aviat es transformà en diverses tiranies. La competició entre els models polítics i econòmics de l'URSS, el nazi-feixisme i unes democràcies liberals en hores baixes conduïren a la II Guerra Mundial.

L'any 1945 el món es polaritzà en dos blocs. Washington i Moscou iniciaren una llarga guerra freda, on la descolonització jugà un paper clau. A la dècada de 1970 els dos models trontollaren. L'economia planificada no aconseguia el nivell de benestar que gaudien els occidentals, mentre que el capitalisme havia de «reinventar-se» davant la crisi del petroli i l'estagflació. El

consens keynesià i social-democràtic s'enfonsà i el neoliberalisme sorgí com a ideologia dominant, en un moment en què la Perestroika fracassava com a via per a la modernització del món oriental.

La crisi financera del 2008, l'ascensió xinesa, el canvi climàtic i la pandèmia del coronavirus han tret els colors als partidaris de l'«estat mínim», la darrera utopia del segle XX. No obstant això, les ideologies, com les religions, sobreviuen malgrat que els fets demostrin que estan equivocades. Preferim conviure amb falses creences que acceptar la trista realitat. Per això durant molt de temps continuarem pensant com al segle passat.

* Doctor en Història

► TEMA

Novel·les amb arrels

La celebració d'un monogràfic sobre l'escriptor Guillem Frontera el passat mes de novembre posa en relleu la indiscutible vigència de la seva obra literària.

Ficció amb perspectiva històrica

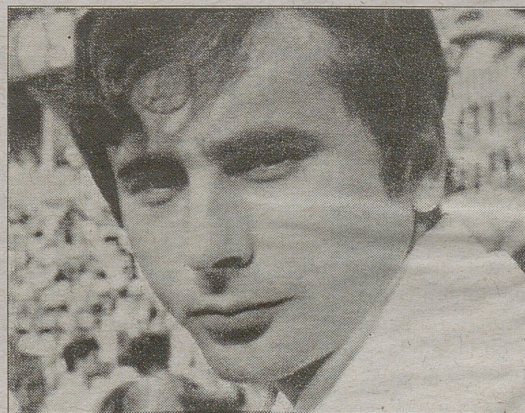
◆ Tomeu Canyelles Canyelle *

Poc després d'haver-se anunciat que la novel·la *Sicília sense morts* (2015) es convertiria en una sèrie d'IB3, el novembre de 2021 es celebrava a l'edifici de Sa Riera (Palma), sota la coordinació de Damià Pons, un monogràfic entorn l'obra de Guillem Frontera; va ser un dels actes centrals del cicle 'La Narrativa dels 70', promogut per la Fundació Mallorca Literària. Feia poc més

d'un any que s'havia reeditat una versió revisada de *Tyrannosaurus* (1977), obra marcada per la censura franquista. Notícies com aquestes certifiquen el gran pes d'una trajectòria creativa que va més enllà de la simple construcció d'escenaris, trames i personatges imaginaris.

La informació històrica que condensa la seva primera etapa literària mitjançant l'imprescindible *Els carnisers* (1969), *Cada dia que calles* (1969) o *Rere els turons del record* (1970) dona l'oportunitat al lector de capbussar-se en el sacseig experimentat per la Mallorca dels anys

seixanta; reviu des de la ficció la pèrdua d'innocència d'una terra trasbalsada per un canvi econòmic, social i cultural de dimensions fins aleshores desconegudes.

Aquesta mateixa perspectiva històrica la trobem a *La mort i la pluja* (2007), un text d'alt interès per il·lustrar la forma en què la societat de la postguerra s'obria pas a una indústria que canviaria les lògiques

socials per sempre més.

Tampoc s'haurien de passar per alt les corrupteles i intrigues de la novel·la negra *La ruta dels cangurs* (1979), galeria de sinistres corrupteles que esclatarien definitivament amb la citada *Sicília sense morts*, acurada sàtira de l'era Bauzá.

Quan fa uns anys, Sebastià Alzamora

afirmà que Frontera era «un dels millors narradors vius en llengua catalana» potser no estava exagerant. Les seves novel·les, d'una vigència a moments sorprenent i d'altres pertorbadores, són el retrat fidel i ple de clarobscur de la nostra pròpia història.

* Doctor en Història i Màster en comunicació (UIB)